

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Руйнування під виглядом реставрації: що відбувається з пам'ятками Криму в окупації. – Анна Янько, Ксенія Вапельник](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[«М'ясо хворих кабанів для ЗСУ» й інша брехня. Огляд російських фейків за 6–12 серпня 2025 року. – Олексій Півторак](#)

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

[У Харкові зводять монумент-ватру поруч з радянським «вічним вогнем». Містяни критикують. – Дар'я Лобанок](#)

Благодійність

[Голос України у США: тур «Антитіл» приніс 5,5 млн грн для ЗСУ. – Ганна Тимошенко](#)

[Nahaba, Квіткіс, Shepil та інші: у Києві пройде фестиваль андеграундної культури – «Витівка». – Марічка Максимець](#)

Фестивалі

[День молоді з новим змістом: два дні фестивалю у Львові об'єднали понад 10 тисяч учасників. – Дарина Рубан](#)

Театр

[Суспільству варто подумати над соціалізацією ветеранів: про що нова вистава харківської режисерки Оксани Дмитрієвої. – Анастасія Курінська](#)

[У Києві запрацює театральна інсталяція нового формату «Сенсорний лабіринт». – Дар'я Тарасова](#)

Музика

[«Український оркестр свободи» вирушає на гастролі до Європи. – Віолетта Луньова](#)

[Українська делегація представить нові музичні лейбли на фестивалі Reeperbahn у Гамбурзі. – Катерина Гладка](#)

Візуальні мистецтва

[Українсько-американська художниця Мая Гаюк створила мурал «Узори» в](#)

Луцьку

Кіномистецтво. Кінопрокат

«Червона зона» від Ірини Цілик та Дар'ї Бассель: як українські кінематографістки створюють колективний літопис війни. – Лілія Помернюк

Література. Книговидання

Премія книжкових блогерів оголосила шортлист: хто туди увійшов

Стали відомі українські романи з найбільшими накладками часів незалежності

Охорона культурної спадщини

Миколаївська обсерваторія отримала позначку «Блакитний щит» від ЮНЕСКО

До історичного музею Дніпра привезли 18 половецьких баб із зони бойових дій. – Віолетта Луньова

З України до Казахстану намагалися вивезти натільні хрестики XI–XIII століть. – Дар'я Лобанок

На Одещині митники вилучили старовинне срібло з імовірною культурною цінністю. – Анастасія Чорноморець

На Хмельниччині частину Єврейського некрополя повернули у власність громади. – Катерина Бенюк

Загальні питання

Руйнування під виглядом реставрації: що відбувається з пам'ятками Криму в окупації. – Анна Янько, Ксенія Вапельник

Ханський палац у Бахчисараї та Херсонес Таврійський опинилися під загрозою знищення внаслідок російської окупації. Археологині А. Ібрагімова й Е. Кравченко, які досліджували ці об'єкти, розповідають про багаторічні руйнування та псевдореставраційні роботи, що нищать автентичність світової та національної спадщини. Попри відсутність доступу до цих об'єктів, науковці наголошують: Україна має готувати фахівців, які знають усе про Ханський палац і Херсонес Таврійський, щоб після деокупації розпочати відновлення за міжнародними стандартами. Докладніше:

<https://suspilne.media/crimea/1088294-rujnuvanna-pid-vigladom-restavracii-so-vidbuvaetsa-z-pamatkami-krimu-v-okupacii/>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

«М'ясо хворих кабанів для ЗСУ» й інша брехня. Огляд російських фейків за 6–12 серпня 2025 року. – Олексій Півторак

Зокрема російські пропагандисти поширювали фейки про блокування SIM-карт під час повітряної тривоги, розміщення українських військових у пологовому будинку Краматорська, підробний відеоролик нібито від видання Politico про роботу ТЦК і брехню про передачу Естонією м'яса диких кабанів, хворих на африканську чуму свиней, у вигляді консервів для Збройних сил України. Також зловмисники розсилали підроблені листи нібито від імені Національного університету оборони України. Докладніше:

<https://detector.media/monitorynh-internetu/article/243327/2025-08-13-myaso-khvorykh-kabaniv-dlya-zsu-y-insha-brehnya-oglyad-rosiyskykh-feykiv-za-612-serpnya-2025-roku/>

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

У Харкові зводять монумент-ватру поруч з радянським «вічним вогнем». Містяни критикують. – Дар'я Лобанок

Біля радянського «вічного вогню», який встановлено у 1950-х і який зазнав дуже побіжного впливу закону про декомунізацію, комунальники встановлюють ще один у вигляді штучної ватри. Кілька років радянський вогонь стоїть погашений. Для пояснення своїх дій вони залучили місцевого гіда Харкова М. Розенфельда, який розповів, що саме це місце на Університетській гірці має особливе історичне значення. Саме тут у XVII сторіччі було побудовано Харківську фортецю. «За його словами, нова інсталяція Вічного вогню відходить від радянського трактування та пов'язана з давньою історією місця. Зокрема нагадує про сигнальні вогнища. Їх запалювали у козацьких фортецях, в яких мешкали вільні люди, для попередження про небезпеку», – переказують Розенфельда у міськраді. Місцева влада почала вести комунікацію щодо реконструкції скверу лише після критики містян, краєзнавців та активістів-урбаністів. Роботи розкритикували харківський краєзнавець А. Парамонов та архітекторка і волонтерка О. Клейтман. Парамонов зазначає, що

ніякі вогні у фортеці Харкова не запалювали: «Повне незнання історії, щодо фортеці Харкова! Ніяких сигнальних вогнищ у фортецях Білгородської лінії не існувало, в теплу пору року навіть піч затопити було неможна – так боялися пожежі. Для подання сигналу на Нікольській башті була вістова гармата та вістовий дзвін, а для донесень у фортеці на лінії відправлялись служити люди». Клейтман сказала, що ідея штучного багаття для історичного ареалу Харкова не підходить. «Оця безкінечна провінційність – постійно використовувати вторинні рішення. Для кожної місцевості є свої завдання. Якщо на березі океану це доречно, то тут через цю „пірамідку” ми не можемо нормально оглядати вид на Харків, найкращий, який залишився. Крім того, вони зробили річ, яка буде вічно тягнути з нас гроші. Навіть маленький „вічний вогонь” витрачає дуже багато газу», – пояснила вона. Архітекторка зазначила, що ветеранські об’єднання неодноразово зверталися до міськради з пропозиціями влаштувати Алею Слави на пам’ять про загиблих на російсько-українській війні саме біля цього скверу. Проте, на думку Клейтман, після спорудження нової інсталяції локацію вже неможливо буде використати для меморіалізації. Роботи з реконструкції почалися ще у травні 2025 року. Утім, за даними харківського медіа «KHARKIV Today», реконструкція проводиться без узгодження з громадою, обговорень та громадських слухань. Про те, що щось відбувається у центрі, містяни дізналися від харківського громадського діяча та урбаніста П. Храмова, який оприлюднив проєкт реконструкції. «KHARKIV Today» стверджує, що комунальне підприємство «Харківзеленбуд» оголосило про торги на капітальний ремонт і реставрацію скверу лише 6 червня – у розпал робіт. Проєкт реконструкції коштує півтора мільйона гривень і сплачується з бюджету Харкова. Після цього Харківська міська рада 20 червня опублікувала заяву, що біля «Вічного вогню» тривають невідкладні ремонтні роботи через зсув ґрунту, однак у повідомленні жодного слова про нову інсталяцію. Її відкриття заплановано на 23 серпня, День Харкова. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/u-harkovi-zvodyat-vatru-zamist-radyanskogo-vichnogo-vognyu-mistyani-kritikuyut-309729/>

Благодійність

Голос України у США: тур «Антитіл» приніс 5,5 млн грн для ЗСУ. – Ганна Тимошенко

Під час свого туру у США гурт «Антитіла» зібрав 5,5 мільйона гривень для підтримки українських захисників, з яких 1,2 мільйона вже передано Головному управлінню розвідки на закупівлю дронів «Магура». Решту коштів буде спрямовано на реабілітацію поранених бійців ЗСУ. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/52590/golos-ukrayiny-u-ssha-tur-antytill-prynis-55-mln-grn-dlya-zsu/>

Nahaba, Квіткіс, Shepil та інші: у Києві пройде фестиваль андеграундної культури – «Витівка». – Марічка Максимець

16–17 серпня у Києві відбудеться благодійний фестиваль андеграундної культури «Витівка». Подія має на меті підтримати Сили оборони України – усі

кошти від продажу квитків буде передано благодійній організації «Фронт + Тил» на актуальні потреби військових. Захід об'єднає виконавців різних жанрів – від хіп-хопу до треш-металу та панку. Окрім музичних виступів, заплановано благодійний аукціон, рор-уп зони та спеціальні перформанси. Локацією фестивалю стане літня тераса київського закладу Хвильовий. Докладніше про програму та учасників:

<https://liroom.com.ua/news/vitivka-2025/>

Фестивалі

День молоді з новим змістом: два дні фестивалю у Львові об'єднали понад 10 тисяч учасників. – Дарина Рубан

9–10 серпня у Львові День молоді наповнювали новим змістом. Учасники масштабного фестивалю ходили у Кримський куточок, відкрили новий артоб'єкт, який символізує покоління молоді, танцювали бойківські та гуцульські танці, спілкувалися, слухали музику та донатили. Про захід розповідають організатори – мережа «ТВОРИ!». Докладніше:

<https://shotam.info/den-molodi-z-novym-zmistom-dva-dni-festyvaliu-u-lvovi-ob-iednaly-ponad-10-tysiach-uchasnykiv/>

Театр

Суспільству варто подумати над соціалізацією ветеранів: про що нова вистава харківської режисерки Оксани Дмитрієвої. – Анастасія Курінська

Харківська режисерка О. Дмитрієва ставить у київському театрі «Золоті ворота» виставу з робочою назвою «Брехт. Кабаре». Постановку показуватимуть не лише у столиці, а й у Харкові. Менеджерка театру В. Корнієнко переконана, що хоча у творі автор оприявнює соціальні питання, які стосуються Другої світової, п'єса також актуальна для теперішнього стану нашого суспільства. Прем'єра відбудеться 13 і 14 вересня у театрі «Золоті ворота». Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1088836-suspilstvu-varto-podumati-nad-povernennam-veteraniv-harkivska-reziserka-oksana-dmitrieva-stavit-vistavu-u-kievi/>

У Києві запрацює театральна інсталяція нового формату «Сенсорний лабіринт». – Дар'я Тарасова

Відвідати її можна буде з 15 по 17 серпня в павільйоні № 4 на ВДНГ. Проєкт організовують митці з «Театру змін», а також автор методу сенсорного лабіринту І. Бріок. Вони обіцяють, що «Сенсорний лабіринт» дозволить кожному учаснику пережити глибоко особистий досвід. «Мандрівники ставатимуть акторами, співавторами цього лабіринту. Ідея лабіринту одна, але кожен і кожна заходить зі своїм досвідом і виходить зі своїми враженнями», – уточнила співавторка сенсорного лабіринту, громадська діячка, практикниня методики Театру пригноблених І. Палько. Докладніше:

<https://espresso.tv/kultura-u-kievi-zapratsyue-teatralna-instalyatsiya-novogo-formatu-sensorni-y-labirint>

Музика

«Український оркестр свободи» вирушає на гастролі до Європи. – Віолетта Луньова

Концерти відбудуться у країнах, які висловили непохитну підтримку Україні, зокрема у Польщі, Литві, Латвії, Румунії, Швейцарії, Нідерландах та Великій Британії. У програмі – Симфонія № 5 Людвіга ван Бетховена, «Лібестод» Ріхарда Вагнера, «Матері Херсона» М. Коломійця та ін. «Український оркестр свободи» було створено у 2022 році, з ініціативи Метрополітен-опери та Варшавської опери. Він об'єднує провідних музикантів з усього світу. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/52560/ukrayinskyj-orkestr-svobody-vyrushaye-na-gastroli-do-yevropy/>

Українська делегація представить нові музичні лейбли на фестивалі Reeperbahn у Гамбурзі. – Катерина Гладка

Українська делегація вирушить на один із найвпливовіших музичних івентів Європи Reeperbahn Festival 2025 у Гамбурзі. Україна представить низку своїх музичних лейблів, кожен з яких матиме змогу презентувати свої каталоги музикантів. Також буде змога не лише говорити про розвиток музичної сфери, а й почути частину музикантів наживо, пише на своїй фейсбук-сторінці Український інститут. Докладніше про склад делегації:

https://lb.ua/culture/2025/08/12/691024_ukrainska_delegatsiya_predstavit.html
1

Візуальні мистецтва

Українсько-американська художниця Мая Гаюк створила мурал «Узори» в Луцьку

Українсько-американська художниця й активістка Мая Гаюк створила у вуличній галереї «4/8 Gallery» мурал «Узори». У межах проєкту у галереї відкрито збір для бригади оперативного призначення «Любарт» 1 корпусу НГУ «Азов» на оптоволоконні дрони на суму три мільйони гривень. Серед усіх, хто задонатить 100 гривень або суму кратну 100 розіграють унікальну літографію Маї Гаюк, яких існує всього вісім. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/827637-ukrainsko-amerikanska-khudozhnitsya-maya-gayuk-stvorila-mural-uzori-v-lutsku>

Кіномистецтво. Кінопрокат

«Червона зона» від Ірини Цілик та Дар'ї Бассель: як українські кінематографістки створюють колективний літопис війни. – Лілія Помернюк

На V Міжнародному літературному фестивалі «Фронтера» у Луцьку режисерка І. Цілик та продюсерка Д. Бассель говорили про свій новий проєкт «Червона зона» – анімований документальний фільм про життя у Києві під час війни, який створюється у співпраці з французькими та люксембурзькими партнерами. Йшлося про те, як малювати реальність війни для західної аудиторії, чому анімація може розповісти про травму краще за живі кадри, і як

зберегти пам'ять про загиблих друзів у кіно, не травмуючи глядачів. Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/topics/827714-chervona-zona-vid-irini-tsilik-ta-dari-bassel-yak-ukrainski-kinematografistki-stvoryuyut-kolektivnyi-litopis-viyni>

Література. Книговидання

Премія книжкових блогерів оголосила шортлист: хто туди увійшов

Премія книжкових блогерів, яку проведуть восени у межах «Книжкової країни», оголосила короткий список. Цього сезону відзначать найбільш обговорювану перекладну книгу, яка вийшла друком в Україні з вересня 2024-го по липень 2025 року. До журі премії увійшли автори книжкових блогів. Докладніше:

<https://www.platfor.ma/premiya-knyzhkovykh-bloggeriv-ogolosyla-shortlyst-hto-tudy-uvijshov/>

Стали відомі українські романи з найбільшими накладами часів незалежності

«Читомо» оприлюднило перелік романів сучасних українських письменників, які мали найбільші наклади часів незалежності України. Докладніше:

<https://chytomo.com/staly-vidomi-ukrainski-romany-z-najbilshymy-nakladamy-chasiv-nezalezhnosti/>

Охорона культурної спадщини

Миколаївська обсерваторія отримала позначку «Блакитний щит» від ЮНЕСКО

У Миколаєві на пам'ятці архітектури національного значення «Обсерваторія. 1827 рік» встановлено міжнародний знак «Блакитний щит» – міжнародна емблема захисту культурних цінностей під час збройного конфлікту. Разом з монтажем «Блакитного щита» було проведено пам'яткоохоронний нагляд за станом пам'ятки культурної спадщини, яка вже багато років потребує реставраційних робіт. Докладніше:

<https://mykolaiv.rayon.in.ua/news/827587-mikolaivska-observatoriya-otrimala-poznachku-blakitniy-shchit-vid-yunesko>

До історичного музею Дніпра привезли 18 половецьких баб із зони бойових дій. – Віолетта Луньова

Військові, волонтери та музейники постаралися, щоб евакуювати 14 статуй із Донецької області та 4 із Дніпропетровщини. Їх благополучно врятували та привезли до Національного історичного музею імені Дмитра Яворницького. Колекція – спадщина кам'яної скульптури степових кочівників, що зберігається у музеї, є однією з найбільших у Європі. Вона налічує 104 стели. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/52621/do-istorychnogo-muzeyu-dnipra-pryvezly-18-poloveczkyh-bab-iz-zony-bojovyh-dij/>

З України до Казахстану намагалися вивезти натільні хрестики XI–XIII століть. – Дар'я Лобанок

Львівський історичний музей отримав археологічні знахідки XI–XIII століть, які вилучила Київська митниця під час того, як невідомі намагалися переслати їх поштою у Казахстан. Це три бронзові натільні хрестики, які були поширені в домонгольський період по території Русі. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/z-ukrajini-do-kazahstanu-namagalisya-vivezti-natilni-hrestiki-hi-hiii-stolit-309732/>

На Одещині митники вилучили старовинне срібло з імовірною культурною цінністю. – Анастасія Чорноморець

На Одещині у пункті пропуску «Орлівка» митники вилучили старовинні срібні вироби з клеймом 1841 року та інші предмети XIX – першої половини XX століття з імовірною культурною цінністю. Докладніше:

https://suspilne.media/odesa/1088418-na-odesini-mitniki-vilucili-starovinne-sriblo-z-imovirnou-kulturnou-cinnistu/?utm_source=telegram&utm_medium=ps

На Хмельниччині частину Єврейського некрополя повернули у власність громади. – Катерина Бенюк

За позовом Летичівської окружної прокуратури, поданим в інтересах держави, суд визнав недійсним рішення виконавчого комітету та скасував державну реєстрацію права приватної власності на приміщення будинку-усипальні, в якому є могили засновника хасидизму та його сподвижників. Крім того, суд зобов'язав повернути пам'ятку національного значення до комунальної власності Меджибізької селищної ради. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/khmelnichchyna-na-khmelnichchini-chastinu-evreyskogo-nekropolya-povernuli-u-vlasnist-gromadi>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm